

Rapport 2012:16

Rördragning inom Kristianstad 93:1

Arkeologisk förundersökning 2012

Christer Carlsson

Rapport 2012:16

Rördragning inom Kristianstad 93:1

Arkeologisk förundersökning 2012

Christer Carlsson

Fornlämningsnr: 93:1
Kristianstad stad
Kristianstads kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134

291 22 Kristianstad

Telefon (Regionmuseets växel): 044-13 58 00

Malmö

Erlandsrovägen 5

218 45 Vintrie

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2012 Sydsvensk Arkeologi AB

Rapport 2012:16

Omslag: Schakt för dagvattenledning i Götgatan. Foto: Christer Carlsson

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle.

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund	5
Topografi och fornlämningsituation	5
Syfte	6
Metod	6
Undersökningens resultat	7
Referenser	8
Administrativa uppgifter	9

Fig. 1. Kristianstad kommun i Skåne

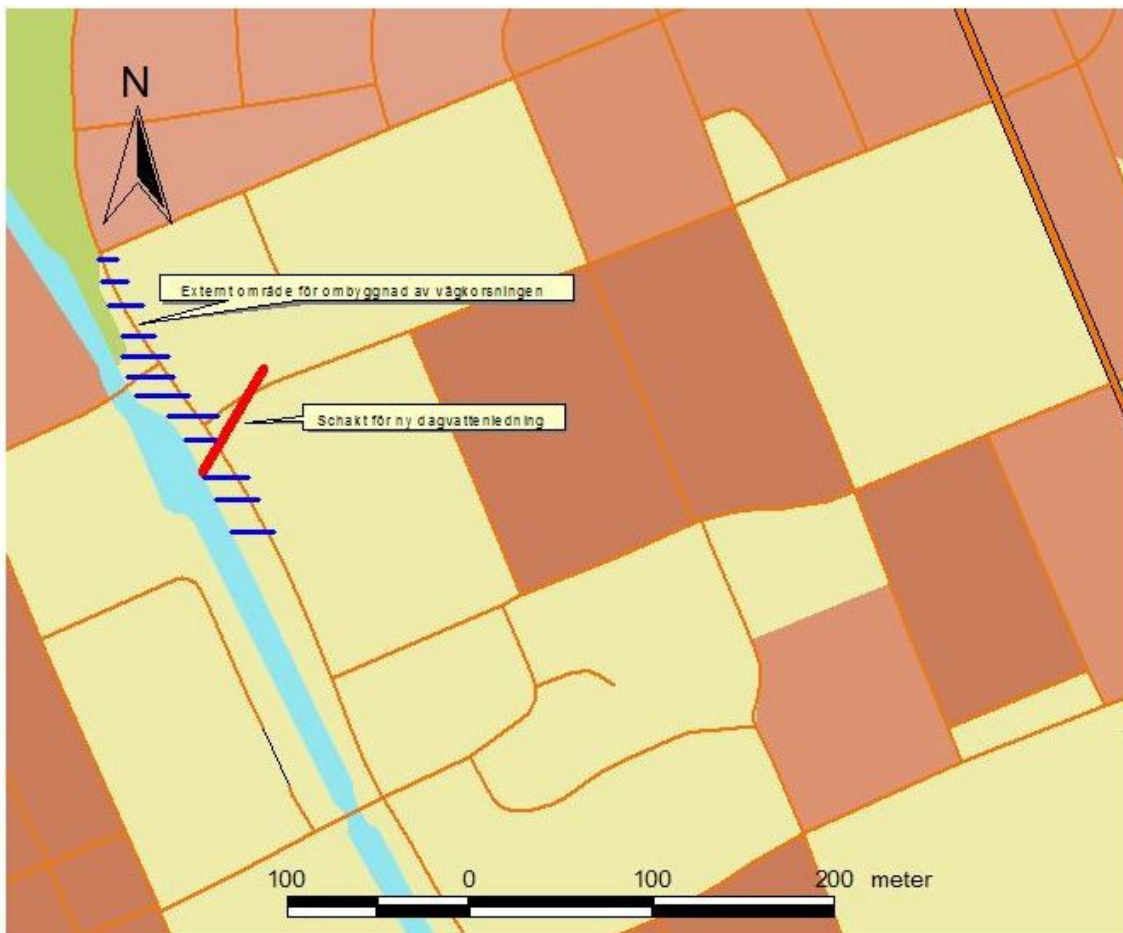

Fig. 2. Undersökningsområdets läge i Kristianstad

Sammanfattning

Sydsvensk Arkeologi AB har utfört en arkeologisk förundersökning inom fornlämningsområdet Kristianstad 93:1, Kristianstad innerstad, Skåne län. Undersökningen föranleddes av C4 Tekniks planer på att bygga om korsningen Nya Boulevarden-Kanalgatan- Götgatan. Dessutom anlades en ny dagvattenledning och nya rännstensbrunnar på platsen.

Inledning

Sydsvensk Arkeologi AB utförde under perioden 12-22 mars 2012 en arkeologisk förundersökning inom fornlämningsområdet 93:1, ett område som utgörs av Kristianstad innerstad i Skåne län. Undersökningen föranleddes av en planerad ombyggnad av korsningen Nya Boulevarden- Kanalgatan- Götgatan (Fig. 1-2). Inga lämningar eller fynd av arkeologiskt intresse påträffades dock vid ingreppen.

Bakgrund

Den arkeologiska förundersökningen föranleddes av att Kristianstad kommun önskar expandera samt förnya stora delar av Östra Centrum i Kristianstad. Av denna anledning görs under hela 2012 även omfattande ingrepp i den omgivande gatumarken vid Nya Boulevarden- Kanalgatan och Götgatan. På grund av detta lämnade kommunen in en ansökan om tillstånd för de planerade ingreppen till Länsstyrelsen i Skåne län (Lst. dnr. 431-3263-12).

Det aktuella detaljplaneområdet ligger på den östra sidan om kanalen vid Östra Centrum och omfattar en total yta av ca 7200 m². Det område som behandlas i denna rapport ligger dock i sin helhet utanför Kristianstads gamla stadskärna från 1600- och 1700-talet och omfattar en total yta av ca 7200 m² i korsningen Nya Boulevarden, Kanalgatan och Götgatan. Av denna yta var det i sin tur endast det ca 80 m långa och 3 m djupa schaktet för dagvattenledningen som bedömdes behöva övervakas av antikvarisk personal. Detta schakt uppvisade dock inga tecken på att innehålla några lämningar eller fynd av arkeologiskt intresse.

Topografi och fornlämningsituation

Undersökningsområdet var beläget på en höjd av ca 2- 3 m. ö. h. längs den kanal som grävdes genom Kristianstad på 1800-talet. Området är därför beläget ca 60-70 m öster om den tidigare befästa stadskärnan. Kristianstad grundades år 1614 på initiativ av kung Christian IV. Staden ingick som en förstärkning av försvarslinjen mot Sverige. Under Christian IV:s regeringstid anla-

des också liknande befästningsverk i Halmstad, Laholm och Kristianopel.

Kristianstad fick en strategiskt väl vald placering på Allön, en halvö vid Helgeås sankmarker. Genom staden ville den danska kungamakten åstadkomma ett starkt fäste mot svenska angrepp och ett skydd för de viktiga transportlederna i östra Danmark. I samband med att Kristianstad byggdes överfördes stadsrättigheterna från den av krig hårt drabbade staden Vä och så småningom även från Åhus.

Kristianstad är Nordens första exempel på en konsekvent genomförd renässansstad (Stewenius 1984:105). Kristianstads historiska stadsplan utgörs av ett rektangulärt regelmässigt gatunät med kvarters- och tomtindelning, med sammanlagt 190 tomter. Stadsområdet mätte ca 700 x 240 m och omgärdades av en bastionförsedd fästningsvall. Det aktuella undersökningsområdet ligger dock strax öster om det egentliga stadsområdet från 1600- och 1700-talet.

Syfte

Enligt Länsstyrelsens beslut skulle syftet med förundersökningen i första hand vara att klargöra fornlämningsituationen inom exploateringsområdet. Ifall arkeologiskt intressanta kulturlager eller byggnadslämningar påträffades skulle dessa dokumenteras och deras vetenskapliga värde beskrivas i en skriftlig rapport.

Metod

Det aktuella detaljplaneområdet vid Östra Centrum uppgår i sin totala omfattning till ca 45 600 m², varav denna rapport endast beskriver en mindre del öster om kanalen i korsningen Götgatan, Kanalgatan och Nya Boulevarden. Den yta som berördes av den nya ledningsdragningen och ombyggnaden av korsningen uppgick till ca 7200 m², varav ledningsschaktet var ca 80 m långt, 2 m brett och 3 m djupt.

Samtliga potentiella arkeologiska lämningar rensades fram för hand med hjälp av spade, skärslev och handskyffel. Efter framrensningen fotograferades schaktet från en rad olika vinklar och en planritning upprättades.

Fältarbetet beskrivs i denna tekniska rapport med basdokumentation över undersökningens resultat. Rapporten kan därför ligga till grund för den fortsatta handläggningen av ärendet och användas som underlag inför en eventuell slutundersökning vid Östra Centrum.

Undersökningens resultat

Av den ca 7200 m² stora ytan i korsningen Götgatan, Kanalgatan och Nya Boulevarden utgjorde det ca 80 m långa, 2 m breda och 3 m djupa schaktet endast en mindre del av exploateringsområdet. Då anläggandet av de nya trafiklösningarna i själva korsningen endast innebar förhållandevis grunda ingrepp i marken bedömdes det endast vara schaktet för dagvattenledningen som bedömdes behöva stå under antikvarisk bevakning. Då inga lämningar av arkeologiskt intresse påträffades i schaktet släpptes dock området för exploatering utan att några övriga insatser bedömdes vara nödvändiga.

Referenser

Fornminnesregistret FMIS. Riksantikvarieämbetet.

Stewenius, J. 1984. *Kulturmiljövårdsprogram för Skåne*. Länsstyrelsen i Kristianstad.

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB dnr:	120015
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-3263-12
Datum för beslut:	2012 03 01
Län:	Skåne
Kommun:	Kristianstad
Socken:	Kristianstad
Fastighet:	Kristianstad 4:4 m fl.
Läge:	Ekonomiska kartan, blad 3D 2j
Koordinatsystem:	RT90, 2,5 gon väst
X koordinat:	6 212 750,79
Y koordinat:	1 397 369,53
Höjdsystem:	RH 2000
M ö.h.	2-3 m ö h
Fältarbetstid:	12 mars 2012- 22 mars 2012
Antal arbetsdagar:	0,5
Antal arkeologtimmar:	4
Antal maskintimmar:	-
Exploateringsyta:	160 m ²
Undersökt yta:	20 m ²
Platschef:	Christer Carlsson
Personal:	-
Uppdragsgivare:	C4 Teknik, Kristianstad kommun
Tidigare undersökningar:	-
Fynd:	-
Dokumentationsmaterial:	Fotografier och ritningar, Regionmuseet i Kristianstad
Kostnader:	10 400 SEK

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2012

1. Fastigheten Kristianstad 4:4, Kristianstad stad, FU 2011, Christer Carlsson
2. Innerstaden 1:14 – Södergatan, fornlämning 20, Malmö stad, Malmö kommun, FU 2011, Ingrid Gustin
3. Skanörs kyrka och kyrkogård, Skanör med Falsterbo socken, Vellinge kommun, FU 2004 och 2005, Lars Salminen & Ingrid Gustin
4. Stallbyggnad vid Ugerups säteri, Köpinge socken, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
5. Invändiga arbeten i Vä kyrka, Vä socken, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
6. Husbyggnation inom fastigheten 61:113, Gualöv socken, Bromölla kommun, SU 2011, Christer Carlsson
7. Öllsjö 67:1, Skepparslöv socken, Kristianstad kommun, AU 2011, Ylva Wickberg
8. Skanör 40:12, Vellinge kn, FU 2011, Per Sarnäs
9. Provgropar inom Kristianstad 4.4, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2011, Christer Carlsson
10. Vintrie Park – område C1. Fastighet Vintrie 20:1, Bunkeflo socken, Malmö kommun, FU 2011. Kristian Brink
11. Fastigheten Kristian IV, Rådhuset, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, SU 2011, Christer Carlsson
12. VA-ledningar i Järnvägsgatan m.fl., Ängelholm, Ängelholms kommun, FU 2011, Jan Kockum
13. Sankt Gertrud 4, fornlämning 20, Malmö stad, Malmö kommun, FU 2012, Per Sarnäs
14. Kabeldragning vid Östra Centrum, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
15. Borgeby 16:8. Ny maskinhall 2011, Lomma kommun, FU & SU 2010-2011, Lars Salminen
16. Rördragning inom Kristianstad 93:1, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson

